

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Jeanette Liljestrand Sigvardsson, (jeali3), Överläkare

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Giltig från: 2023-06-14

Giltig till: 2025-06-14

Buksmärtor hos barn och ungdomar ("ont i magen"-utredning), SÄS

Sammanfattning

Riktlinjen beskriver utredning av oklara buksmärtor hos barn och ungdomar upp till 18 år.

Förändringar sedan föregående version

Mindre justeringar har gjorts under rubrik *Anamnes* samt förtydligande tillägg under rubrikerna *Lab* samt *Operation*.

Förutsättningar

Utredning av barn och ungdomar med återkommande eller ständiga smärtor i magen.

Genomförande

Anamnes

Angående barnets **nyföddhetsperiod**:

- När kom mekoniet? (första dygnet eller efter flera dagar?)
- Ammades? Obstipation under amning?
- Hur var avföringen när de började med "ersättning" eller välling?

Nuläge, senaste veckorna, månaderna:

- Avföring (konsistens, frekvens), miktion, aptit, kost, illamående, kräkning, feberepisoder?
- Tidigare opererad?
- Känd överkänslighet? Allergier? Matintolerans?

Smärtanamnes

- När började smärtorna komma (år, månad, vecka, timmar)?
- Förlopp över tid? Över dygn, veckor, månader, årstider? Variation vardag/ledig dag?
- Intervall – jämna korta intervall (ileus, invagination)? Ojämna glesa intervall (obstipation)? Täta intensiva intervallsmärtor hos flickor (ovarialtorsion?)
- Natliga besvär? Störd sömn?
- Smärtans relation till måltid?
- Uttryckssätt/kroppsspråk vid smärtattack?

Socialanamnes

Språk, kultur, familj, syskon, separationer, flytt, missbruk, skola och dagis, sjukdom i familjen.

Hereditet

Glutenintolerans, laktosintolerans, inflammatorisk tarmsjukdom, obstipation, diabetes, thyreoidea sjukdom, cystisk fibros, sickelcellsanemi.

Status

- Iaktta kroppsspråk. Om intervallsmärta – iaktta reaktion under attacken.
- Temp.
- Pubertet. Längd- och viktutveckling.
- Bukpalpation; spänd, tympanistisk, färgförändring, ömhet, lokalisation av p.m, lokaliserad eller generell ömhet.
- Svalg, öron, näsa, hud, inspektion hud runt anus.
- Palpera testiklar. Eventuellt gynekologisk undersökning, överväg narkos.
- Per rektum; palpation i undantagsfall speciellt om suspekt obstipation. Om fingret möter en hård klump i rectum så ge då Klyx eller Resulax direkt med patienten i vänster sidoläge.

Lab

- CRP, Lpk, diff, amylas, leverprover, B-glukos, urinprov, ev. snabbt streptokocktest (akut buksmärta med hög feber), TSH, T4, Krea. Monospot.
- Suspekt glutenintolerans: S-järn, gliadinantikroppar, endomycieantikroppar.

- Suspekt inflammatorisk tarmsjukdom: F-calprotektin, S-järn, S-elfores, (orosomucoid, haptoglobin), CRP, Albumin.

Röntgen

- Ultraljud njurar, urinvägar, lever, galla, lymfkörtlar, epigastriet, nertill höger i buken (invagination, pylorusstenos)?
- BÖS – malrotation? Ileus? Obstipation?
- Passage – malrotation? Stenoser? Passageröntgen? (pancreas annulare, pylorusstenos).
- Meckelscint.
- Resurin, bladderscan.
- Koloningjutning vid invagination.

Operation

- Diagnostisk laparoskopi, 5 mm kameraport är att föredra.
- Gastroskopi: Sällan man hittar någon patologi. Endast för få utvalda fall. >90% av barn med sura uppstötningar och “gastrit” besvär har förstoppning.
- Koloskopi: Där utredning talar för Mb Crohn eller ulcerös colit.

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Jeanette Liljestrand-Sigvardsson, överläkare, kirurg- och öronkliniken, SÄS

Remissinstanser

Verksamhetschefer, SÄS

Utgivningsdatum, utgåva 1 (internt kirurgkliniken)

2010-03-31

Fastställt av

Jerker Nilson, chefläkare, SÄS

Nyckelord

Ont i magen, buksmärtor, barn, ungdomar, magsmärtor, förstoppning, tarm-sjukdomar, tarmutredning, smärta

Referensförteckning

1. Barnkirurgi (1993) Leif Olsen & Gunnar Grotte. Studentlitteratur.
2. APLS (advanced pediatric life support). Svenska Barnläkarföreningen. www.barnlakarforeningen.se.
(Referenser hämtade från barnläkarföreningens utbildningsmaterial)
References advanced paediatric life support, 6th edition
www.alsg.org/en/files/APLS_6e_Ref.pdf

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Jeanette Liljestrand Sigvardsson, (jeali3), Överläkare

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9642-738863596-68

Version: 4.0

Giltig från: 2023-06-14

Giltig till: 2025-06-14